

Záznam

ze společného jednání Rady hospodářské a sociální dohody ČR a hospodářských a sociálních rad krajů, konaného dne 24. září 2018 v Lichtenštejnském paláci

Přítomni: dle prezenční listiny

Program:

1. **Nedostatek pracovníků na trhu práce s akcentem na lékaře a zdravotnický personál**
2. **Duální vzdělávání z pohledu rychlosti jeho zavádění do praxe a problematiky studia maturitních i nematuritních oborů**
3. **Různé – Stavby silničního okruhu kolem Prahy – Pražský okruh – dálnice D0**

Přílohy:

- Stanovisko KZPS ČR k bodu 1

Průběh jednání

Jednání zahájil a řídil předseda vlády a předseda RHSD ČR (dále jen „předsedající“), který jménem vlády přivítal účastníky na pátém společném jednání Rady hospodářské a sociální dohody ČR a krajských tripartit a představil program jednání.

Bod 1 Nedostatek pracovníků na trhu práce s akcentem na lékaře a zdravotnický personál

Hejtman Kraje Vysočina za Asociaci krajů ČR a krajské tripartity poděkoval za svolání společného jednání a vyjádřil se k prvnímu tématu s tím, že kritická situace je především v oblasti sociálních služeb. Kraje přitom nedisponují možnostmi a prostředky, jak plošně zlepšit odměňování zaměstnanců.

Předsedající rekapituloval opatření vlády v této oblasti směřující zejména k navýšení finančních prostředků pro lékařské fakulty s cílem přijímání vyššího počtu studentů a připomněl, že poprvé v historii došlo k dohodě mezi poskytovateli péče a zdravotními pojišťovnami o úhradách za péči. Vzhledem k rozdílu mezi jednotlivými zdravotnickými zařízeními není možné přijmout univerzální řešení jejich situace včetně plošného zvyšování platů, naopak musí být dán prostor jejich ředitelům ke zvolení nejvýhodnějšího postupu dle místní situace.

Ministr zdravotnictví uvedl, že základní je navýšení prostředků směřujících do zdravotnictví dle dohody o úhradách za péči uzavřené mezi poskytovateli péče a zdravotními pojišťovnami. Na základě zmíněné dohody bylo zahájeno vyjednávání o odměňování ve státem řízených organizacích. Dosavadním výsledkem jednání je kompromisní návrh ministerstva na vyčlenění významného objemu prostředků na stabilizaci směnného personálu prostřednictvím tzv. příplatku za směnnost a víceméně plošné navýšení platů u nízkopříjmových skupin. V případě začínajících lékařů je navrženo zvýšení platů o 7 %, u ostatních lékařů pak o 2 % s tím, že další ohodnocení je v rukou vedení nemocnic v rámci motivačních složek platu. V neposlední řadě je důležité téma zajištění zahraničních pracovních sil, a to jak lékařů, tak i zdravotních sester. Postoj krajů k této možnosti by měl být jedním z hlavních témat dnešního jednání.

Hejtman Zlínského kraje poukázal na nedostatek zaměstnanců ve zdravotnictví s tím, že vzhledem k setrvalé nízké míře porodnosti v ČR se zajištění zahraničních pracovníků a další pokračování Projektu Ukrajina jeví jako nezbytné. Ocenil včasné vydání úhradové vyhlášky s dostatkem času na přípravu na její realizaci od 1. ledna i rozhodnutí o diferencovaném přístupu k navyšování platů. Zásadním požadavkem krajů je zajištění stejných plateb ze systému zdravotního pojištění za stejné výkony ve všech krajích ČR.

Náměstek ministryně práce a sociálních věcí informoval o přípravě materiálu, jenž bude navyšovat celkovou kvótu přijímání zaměstnanců v rámci Projektu Ukrajina a zároveň zpřesňovat jeho podmínky. Materiál bude diskutován se sociálními partnery.

Zástupce zaměstnavatelů Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje upozornil na přetrvávající značné regionální rozdíly v ČR s tím, že v některých oblastech Ústeckého a Karlovarského kraje se tyto rozdíly dále prohlubují. Tento problém je třeba zohlednit i při řešení otázky nedostatku pracovníků ve zdravotnictví. Zmínil konkrétní případ nemocnice v Rumburku, jež se potýká se značnými personálními potížemi i vzhledem ke konkurenci zdravotnických zařízení v Německu.

Představitelka ČMKOS ocenila, že předložený materiál reflektuje dlouhodobá upozornění týkající se nedostatku personálu i velkých rozdílů v odměňování dle právních forem zdravotnických zařízení, a připomněla, že současná neuspokojivá personální situace v nemocnicích s sebou přináší porušování právních předpisů, ať již jde o množství přesčasových hodin, tak i norem maximální zátěže. V zájmu zlepšení situace ve zdravotnictví je třeba věnovat pozornost plánování fungování nemocnic, vytváření nových pracovních míst a důsledným kontrolám hospodaření.

Zástupce ASO poukázal na neustálé porušování předpisů o přesčasové práci, přičemž vzhledem k tomu, že tyto přesčasy se projevují i ve výši ohodnocení, nelze považovat mzdy lékařů za nadstandardní. Upozornil rovněž na demotivující prvek zvýšení platů jen pro začínající lékaře, jež povede ke ztrátě motivace dalšího profesního růstu. Navýšení platů o 2 % je neadekvátní i vzhledem k dynamice hospodářského růstu v ČR.

Představitel KZPS ČR podpořil návrh diferencovaného zvýšení platů s možností pro ředitele nemocnic postupovat u jednotlivých zaměstnanců individuálně a upozornil na problematiku praktických sester v sociálních službách, kdy VZP nehodlá respektovat stanovisko dohodnuté s Ministerstvem zdravotnictví a tuto profesi neuznává.

Ředitel Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR představil systém DRG, na jehož základě bude distribuce financí řízena objemem, strukturou a složitostí péče, která je v konkrétním zdravotnickém zařízení poskytována. To přispěje k větší transparentnosti ve zdravotnictví, neřeší to však personální problémy, kterým zdravotnictví čelí. Systém je v tuto chvíli metodicky dokončen, od začátku roku 2019 bude probíhat jeho referenční kódování napříč poskytovateli akutní léčebné péče.

Zástupce ČMKOS upozornil na nabídky práce ve zdravotnictví zaměřené na cizí státní příslušníky, jež uměle snižují celkovou mzdovou hladinu ve zdravotnictví, a na zdravotní rizika zaměstnávání cizinců. V tomto směru by byla prospěšná evidence pracovníků a zaměstnavatelů ve zdravotnictví, respektive rozšíření datové základny Ústavu zdravotnických informací a statistiky.

Hejtmanka Jihočeského kraje poděkovala za včasné dosažení dohody o úhradové vyhlášce na příští rok a připomněla, že vyhláška neřeší zvýšení mezd zdravotnické záchranné služby, což bude představovat dopad do krajských rozpočtů. Vzhledem k problémům v pokrytí zejména venkovských oblastí praktickými lékaři strmě narůstá nemocniční ambulantní péče. Hlavní tlak na růst mezd však lze spatřovat u malých nemocnic, které mají nejvyšší procento osobních nákladů. Možnou úsporou je mimo jiné větší kontrola hospodaření s léky v zařízeních sociálních služeb po odchodu jejich klientů.

Ministr zdravotnictví informoval, že jeho resort řeší situaci praktických lékařů, a to jak navýšením plateb od zdravotních pojišťoven jen těm praktickým lékařům, kteří mají delší ordinační dobu, tak i snahou o reformu primární péče a zapojením praktických lékařů do pohotovostní služby.

Hejtmán Moravskoslezského kraje uvedl, že v rámci jím vedeného kraje dochází k odchodům lékařů z nemocnic primárně do soukromé praxe a nikoliv mimo oblast zdravotnictví. Vzhledem k množství neodůvodněných výjezdů je třeba systémově řešit především zneužívání lékařské záchranné služby. Závěrem navrhl řešení problému ohodnocení segmentu všeobecné sestry v pobytových sociálních službách a domácí zdravotní péče.

Náměstek ministryně práce a sociálních věcí informoval o přípravě novelizace nařízení vlády, již dojde k navýšení tarifů a zvláštního příplatku za směnnost. Ve mzdové oblasti však lze postupovat jen cestou kolektivního vyjednávání, pro uzavření kolektivní smlouvy vyššího stupně však odborům chybí na straně zaměstnavatelů partner pro jednání.

Zástupce odborů RHSD Jihočeského kraje připomněl, že dosažením dohody o úhradách péče mezi jejími poskytovateli a zdravotními pojišťovnami došlo k porušení slibu navýšení mezd ve

zdravotnictví o 10 % po tři po sobě následující roky, což je ze strany zaměstnanců negativně vnímáno. Značným rizikem individuálního odměňování ze strany managementu jednotlivých nemocnic je neexistence systému odměňování, na jehož základě by došlo ke spravedlivému rozdělení prostředků. Upozornil rovněž, že do zdánlivě vysokých průměrných platů a mezd zaměstnanců ve zdravotnictví jsou započítány odměny za přesčasovou práci.

Hejtman Kraje Vysočina uvedl, že finanční prostředky, jež byly určeny na zvýšení mezd v regionálních nemocnicích, byly na toto zvýšení skutečně použity, neumožňovaly však ve všech případech realizovat deklarované navýšení mezd ve výši 10 %.

Zástupkyně odborů RHSD Moravskoslezského kraje připomněla vážnou situaci v nemocnicích, jež opouští zdravotnický personál nejen kvůli finančnímu ohodnocení, ale i z důvodu špatných pracovních podmínek. Problémy se promítají i do vlastního zajišťování péče a odmítání pacientů.

Hejtman Moravskoslezského kraje upřesnil, že problém v rámci jím vedeného regionu spočívá především ve vysoké koncentraci nemocnic v kraji a z toho vyplývající nadměrné konkurence, nikoliv v zajištění zdravotní péče.

Hejtman Pardubického kraje upozornil, že navýšení prostředků pro zdravotnickou záchrannou službu pochází z krajských rozpočtů a není dostatečně zohledněno v rámci úhradové vyhlášky.

Ministr zdravotnictví potvrdil, že oblast zdravotnické záchranné služby byla v minulosti podceňována, pro příští rok však došlo k dohodě se zdravotními pojišťovnami i v tomto segmentu. Přitom stále platí pravidlo vícezdrojového financování záchranné služby.

Předsedající shrnul průběh a výsledky diskuse s tím, že problémem je chybějící koncepce zdravotnictví, neexistence řízení zdravotnictví za minulých vlád a nedostatečná transparentnost péče. Klíčovým opatřením je v tuto chvíli zavedení DRG. Ve věci odměňování je otázkou zodpovědnosti managementů jednotlivých nemocnic odpovídající ohodnocení personálu, jež by mělo mít přednost před investicemi. Závěrem deklaroval připravenost být nápomocen při vyjednávání s vedením jednotlivých nemocnic.

Z á v ě r:

Delegace vlády, krajů a sociálních partnerů projednaly předložený materiál s tím, že budou dále úzce spolupracovat na řešení problémů ve zdravotnictví.

Zástupci krajů především oceňují včasné vydání tzv. úhradové vyhlášky, upozorňují na setrvalý nedostatek pracovníků a z tohoto důvodu podporují pokračování Projektu Ukrajina.

Zástupci odborů upozorňují na soustavné porušování právních předpisů, zejména pokud jde o množství přesčasové práce a nevyhovující pracovní podmínky zaměstnanců ve zdravotnictví. Nadále rovněž požadují dodržení slibu 10 % zvýšení platů po dobu tří po sobě jdoucích let.

Bod 2 Duální vzdělávání z pohledu rychlosti jeho zavádění do praxe a problematiky studia maturitních i nematuritních oborů

Předsedající zdůraznil, že v řadě krajů prvky duálního vzdělávání fungují, otázkou tak je míra centrální regulace a využití příkladů dobré praxe.

Hejtman Moravskoslezského kraje uvedl, že duálnímu vzdělávání chybí formalizace a stanovení jasných pravidel. V loňském roce bylo podepsáno memorandum k zavedení pilotního projektu duálního vzdělávání v Moravskoslezském kraji, jehož cílem je zajištění praktické výuky ve firmách ve snaze využít soukromé prostředky k pomoci veřejnému školství. Prozatímní zkušenosti jsou pozitivní, protože dochází k postupnému navyšování zájmu o technické obory. Z pohledu firem je nutný trvalý zájem o duální vzdělávání, což vyžaduje vynaložení adekvátních finančních prostředků.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy zdůraznil, že role státu je ve formalizování příkladů dobré praxe a jejich přenosu mezi jednotlivými regiony. Současný model, kdy těžiště duálního vzdělávání spočívá na krajích, se osvědčil. Za poslední roky byl ze strany státu zaznamenán značný pokrok

v zavádění prvků duálního vzdělávání i přes dílčí překážky na straně zaměstnavatelů. Přes demografický pokles dochází k nárůstu zájmu žáků základních škol o studium technických oborů. Ministryně průmyslu a obchodu upozornila, že v praxi České republiky není reálné přenesení zahraničních modelů, ale je třeba hledat cestu vycházející z praktických zkušeností jednotlivých krajů. Jednou z cest je stanovit školám povinnost spolupracovat se zaměstnavateli a vytvářet podmínky pro zabezpečení odborné výuky u zaměstnavatelů, na rozdíl od současné spolupráce založené na dobrovolnosti.

Zástupce ČMKOS připomněl, že prvky duálního vzdělávání jsou velmi vzdálené praxi duálního systému v jiných zemích, kde je právně ošetřen vztah studenta a firmy na bázi vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec včetně finančního ohodnocení, zaměstnavatelé se přímo účastní prověřování znalostí studentů, jsou motivováni k vytváření nových pracovních míst pro absolventy a podobně. Odbory podporují realizaci duálního vzdělávání, ale motivační prvky na obou stranách nesmějí být eliminovány.

Představitel SP ČR uvedl, že zavádění prvků duálního systému je pro zaměstnavatele principiální záležitost. Od roku 2015 došlo v této oblasti k významnému zlepšení, což dokazují i pozitivní zkušenosti z Olomouckého i jiných krajů. Současný model odpovědnosti na jednotlivých krajích se osvědčil, stát by měl v tomto směru poskytnout především legislativní podporu.

Hejtman Libereckého kraje doporučil zvážit zavedení jednotných přijímacích zkoušek tak, aby došlo k eliminaci žáků, kteří nemají předpoklady pro studium maturitních oborů, již před začátkem studia. Tento postup by mohl rovněž napomoci naplnění učňovských oborů.

Rovněž hejtman Moravskoslezského kraje podpořil zavedení základní hranice úspěšnosti v přijímacích řízeních (tzv. cut off skóre) s cílem výběru studentů perspektivních pro další studium maturitních oborů na středních školách.

Zástupkyně ČMKOS upozornila na rizika spojená se schvalováním zavedení hranice úspěšnosti v přijímacích řízeních a s možným přesunem neúspěšných uchazečů o studium na státních středních školách na školy soukromé.

Zmocněnec vlády pro Moravskoslezský, Ústecký a Karlovarský kraj připomněl úspěšnou spolupráci Moravskoslezského kraje v oblasti duálního vzdělávání nejen s ostatními kraji ČR, ale i s regiony na Slovensku.

Zástupce HK ČR upozornil, že německý nebo rakouský model duálního vzdělávání může fungovat jen za současného povinného členství zaměstnavatelů v profesních komorách. V perspektivě ČR by měly být vytvořeny takové systémové podmínky na všech stranách, které povedou k vytvoření základních prvků duálního systému. Jedním z nich je zaměstnanecký poměr učně ve firmě, k čemuž již i v ČR v některých případech dochází. Zásadní je v tomto směru začít s polytechnickou výchovou již na základních školách, změnit myšlení rodičů směrem k podpoře učňovských a řemeslných oborů, zlepšit komunikaci školských úřadů se zaměstnavateli a vytvořit systémové podmínky pro propojování vzdělání s praxí.

Zástupkyně Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje požádala, aby byla větší pozornost, a to i v rámci zasedání tripartity, věnována problematice předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu. V této souvislosti zdůraznila, že v zemích uváděných jako vzor využití duálního systému existuje delší povinná školní docházka kombinovaná rovněž s odbornou přípravou.

Ministryně práce a sociálních věcí uvedla, že opatření k řešení tohoto problému budou součástí komplexních opatření boje s chudobou, konkrétní postup byl dohodnut v rámci jednání vládní koalice.

Zástupce zaměstnavatelů RHSD Kraje Vysočina upozornil na nezbytnost přijetí systémového řešení na úrovni středního školství, jinak budou opatření v rámci jednotlivých krajů představovat jen dílčí a zástupné řešení. Připomněl dobrou praxi realizovanou na úrovni krajů prostřednictvím Sektorových dohod, skutečné učňovské školství však funguje jen u ekonomicky nejsilnějších firem. Hejtman Zlínského kraje doporučil omezit počet vysokoškoláků, stanovit kvóty pro přijímání studentů na vysoké školy a především preferovat potřebné obory studia. Klíčové však je zavázat studenty k tomu, aby vrátili společnosti to, co do nich ve formě vzdělání investovala, což platí jak pro vysoké školy, tak i pro duální vzdělávání.

Předsedající shrnul diskusi a vyjádřil přesvědčení, že otázku zavádění prvků duálního vzdělávání je nezbytné spojit s komplexní zásadní reformou vzdělávacího systému, jež by zahrnovala kromě

učňovského školství i školství základní, střední a vysoké, jak ostatně vyplynulo z přednesených návrhů a podnětů.

Ministr školství, mládeže a tělovýchovy ve svém závěrečném vystoupení definoval cíl duálního vzdělávání, jímž je zapojení žáků do činností využitelných v praxi přímo ve firmách. Úlohou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je přitom především metodické vedení a sjednocování dobré praxe. Zavádění prvků duálního vzdělávání jistě pomohly také daňové odpočty, které motivovaly firmy k zapojení se do systému.

Z á v ě r:

Delegace vlády, krajů a sociálních partnerů projednaly předložený materiál, shodly se, že realizace prvků duálního vzdělávání by měla zůstat v kompetenci krajských samospráv, a požadují, aby Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v termínu nejpozději do 19. listopadu 2018:

- **připravilo vzorové typy smluv uzavíraných mezi zaměstnavateli, školami a studenty při realizaci prvků duálního vzdělávání k využití krajů, které o ně projeví zájem;**
- **ve spolupráci se zaměstnavatelskými organizacemi připravilo zavedení základní hranice úspěšnosti v přijímacích řízeních na střední školy (tzv. cut off skóre);**
- **ve spolupráci se zaměstnavatelskými organizacemi připravilo seznam preferovaných oborů vysokoškolského studia, jež by mohly být ze strany státu preferovány rovněž finančně, včetně možného závazku studentů zúročit takto získané vzdělání v ČR.**

Bod 3 Různé – Stavby silničního okruhu kolem Prahy – Pražský okruh – dálnice D0

Ministr dopravy rekapituloval současný stav příprav dostavby Pražského okruhu s tím, že část okruhu mezi dálnicemi D1 a D11 je těsně před vydáním územního rozhodnutí a zahájením výkupu pozemků. Zhruba do jednoho roku by měly být vydány stavební uzávěry v místech, kudy by měla být vedena severní část okruhu, poté bude moci být zahájena příprava hodnocení vlivů na životní prostředí. Problémem může být postoj některých městských částí a občanských iniciativ, které s výstavbou okruhu v navrhovaném vedení nesouhlasí. Ministerstvo dopravy počítá s výstavbou v letech 2021 až 2025, pokud nebudou přípravě výstavby kladeny žádné překážky a bude zachována plná součinnost ze strany hlavního města i Středočeského kraje. Samotná výstavba by měla trvat přibližně tři a půl roku.

Hejtman Zlínského kraje v této souvislosti připomněl precedentní rozhodnutí Ústavního soudu ve prospěch těch, kteří dlouhodobě bránili výkupu svých pozemků a tím výstavbě klíčových staveb. Toto rozhodnutí považuje za nespravedlivé a pro stát nevýhodné.

Zástupce KZPS ČR upozornil na nereálnost uvedeného předpokladu dokončení stavby Pražského okruhu v roce 2025.

Primátorka hlavního města Prahy uvedla, že okruh již je zanesen v Metropolitním plánu, dosud ale nebylo rozhodnuto o stavební uzávěře. Problém je i v současném znění stavebního zákona, jenž v kombinaci s ambicemi starostů městských částí a činností ekologických aktivistů prakticky znemožňuje stavbu. Ocenila také současnou míru součinnosti všech zainteresovaných orgánů a institucí.

Ministryně pro místní rozvoj uvedla, že současné znění stavebního zákona již do značné míry ulehčuje výstavbu. Věcný záměr rekodifikace stavebního práva by měl být předložen na podzim roku 2019.

Z á v ě r:

Delegace vlády, krajů a sociálních partnerů projednaly předložený materiál a doporučují všem zainteresovaným aktérům v zájmu maximálního urychlení výstavby Pražského okruhu pokračovat v činnosti pracovní komise, jež připravuje výstavbu úseku mezi dálnicemi D1 a D11, i při přípravě výstavby severní části okruhu.

Vzhledem k projednání všech bodů programu poděkoval předsedající všem přítomným za účast a věcnou diskusi a společné zasedání RHSD ČR a zástupců krajských hospodářských a sociálních rad ukončil.

Zpracoval:
Mgr. David Kadečka
výkonný sekretář
RHSD ČR

Ing. Andrej Babiš
předseda vlády ČR
a předseda RHSD ČR